

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Mands Minde 1788-1838. Foredrag over det sidste halve Aarhundredes Historie

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 474. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1838_599-txt-shoot-idm13846/facsimile.pdf (tilgået 12. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

dannede Verden, vi bebo, er baade undfangen og født i Jødeland og udgik dér fra til Jorderigs Ender, og at, har vi kun én Bog fra Jødernes Oldtid, da er den mere værd end alle Grækernes. Og hvem véd det mindste om Forstenelsen, Adspredelsen og Mishandlingen af Abrahams Folk, som ikke maa beundre de store Sjæle-Evner, den utrættelige Virksomhed og de mange Borger-Dyder, som Jøderne desuagtet har bevaret indtil denne Dag. Uagtet jeg derfor nødig vilde laane Penge af dem, og endnu nødigere være i Rothschilds Sted, saa vilde jeg dog raade alle Stater at gjøre sig dem til Venner, da Historien lærer mig, at de er til Velsignelse eller Forbandelse, efter som de behandles, og vilde, hvor de fik fulde Borger-Rettigheder, som de fordem havde i Antiokien, Alexandrien og alle Grækernes Støder, være vel ikke just en Prydelse, men dog en vigtig Støtte for det borgerlige Selskab. Man ser derfor ogsaa, at Jøderne i Danmark, siden de blev mildt behandlede, har taget levende Del i Rigets Ve og Vel, og jo før vor Folke-Stemme vil hæve sig for de indfødtes fulde Borger-Ret, des rigere Frugter vil Danmark sikkert høste af deres Opfindsomhed, Driftighed og erkjendtlige Paaskjønelse af Gjæstmildheden i det fremmede Land. Dobbelt ansér jeg det for min Pligt, uforbeholdt at udtale denne Overbevisning, da Gjestligheden alle Vegne har haft megen Skyld i det Folks Undertrykkelse og Mishandling, hvis hellige Skrift de dog kaldte deres Visdoms Kilde, hvis gamle Historie de kanoniserede, hvis Stamfæder de loftede til Skyerne, hvis Messias de tilbad, og hvis Gyldenaar mod Tidens Slutning de forkyndte, — en Urimelighed og Selvmodsagelse, det er den høje Tid for Kristendommens Tolke at fralægge sig.

Jeg nævnte dernæst Studenter-Gjæringen, der ganske rigtig havde en fjærn Lighed med den i Nord-Tyskland, men førte dog hverken til en Wartburg-Fest eller et Snigmord eller en Inkvisitions-Kommission eller

en Lurham ved Universitetet, men kun til en lille Pennefejde og til Studenter-Foreningen ved Holmens Kanal. I begge Dele havde jeg selv en lille Finger, men vilde dog næppe nævnet dem, naar det ikke var for Jens Baggesens Skyld, der blev vore Studenter en Torn i Øjet, ligesom Kotzebue de tyske, men dog paa en langt uskyldigere Maade og i en langt mildere Grad. Samme Jens Baggesen var, som De nok véd, en Digter fra forrige Aarhundrede, der fandt sig hartad husvild paa vort Parnas i det ny Aarhundrede, og blev derover naturligvis lidt gnaven paa alle os unge, og især paa vor Oldermænd, Aladdin-Øhlenschläger. Det laa imidlertid slet ikke i Sagens Natur, men kun i Omstændighederne, at Baggesen fandt sig poetisk husvild her hjemme; thi han var en Mester i sit Fag, ej blot i Versekunsten, men i alt, hvad den mest spillende og stundum lynende Vittighed kan skabe, uden i de yngre Skjalde at finde nogen Medbejler, endsige Overmand. Kun da fordi man i Tyskland og Frankrig, hvor Baggesen i mange Aar levede, havde indbildt ham, at han ogsaa alvorlig talt var en stor Digter, og [fordi han] fandt, naar han i det ny Aarhundrede kom hjem, at derad lo man stedsø højere, — kun derfor, og ved hans dermed sammenhengende lave Anskuelse af høj Poesi, kom han til i os alle at se barbariske Magter, der vanhelligede den klassiske Grund, og i Øhlenschläger en kun altfor lykkelig Medbejler paa Digter-Tronen. Krigen udbrød først mellem ham og mig 1815, da jeg i »Rimelige Strøtanker« tog mig den Frihed at spase lidt drøjt med hans klassiske Fornemhed; men da det var uden at fortie, hvor højt han stod over de smaa, som vilde hæve sig over ham, fandt han sig snart i Billighed og indrømmede mig min lille Krog paa Parnasset: mellem Bavastænen, hvor jeg da heller hverken stod ham eller nogen i Vejen. Men nu fik han det fortvivlede Indfald, at ville rive Øhlenschläger af Pinden, og tog Anledning dertil [dels] af, hvad der var

ham for dybt og syntes ham derfor umaadelig dumt, og dels af noget mislykket Arbejde, hvorover Studenterne blev saa bistra, at tolv af dem, derfor kaldt Tylvden, fordrede ham ud, vel ikke paa Pistoler, men dog ikke heller paa Pennen, som var hans Vaaben, nej, paa en Mundfuld Kloster-Latin, som de forudsatte, han fattedes. Det fandt jeg nu baade lidt næsvist og meget uridderligt, derfor tog jeg Baggessens Parti og tør tro, jeg bidrog til at dæmpe Ungdommens Hidsighed; men — — —

Mine Herrer!

«Naar alt er prøvet, alt er frist, er Hjemmet bedst», er et af vore gamle Ordsprog, som en Spøgefugl vel har slaaet hen i Spas, ved at lægge til: «Saa sagde Tyven, da han kom i Hullet igjen»; men det gamle Ord er dog derfor lige sandt og vil næppe nogensteds baade føles saa dybt og stadfestes saa klart som i Danmark, dejligst Vang og Vænge, lukt med Bølgen blaa; thi hvad jeg her tænker paa, er ikke den Fornøjelse, hvormed én af os efter en Udenlands-Rejse ser Fædrelandets Kyster og hører Modersmaalet paa ny, — en Fornøjelse, Grønlanderen maaské føler dybere end vi, — nej, jeg tænker paa en Hjemkomst i aandelig og folkelig Forstand, hvoraf den legemlige blot er et Billede, men hvortil Skjalde-Sangene i Folkets Aand og efter dets Hjerter er baade en virkelig og en glædelig Begyndelse. Thi hvordan det saa end i Grunden hænger sammen med Folke-Aandernes Indgang og Udgang, saa er det dog lige vist, at i de Skjaldes Barm, som, efter en folkelig Fimbul-Vinter, atter føle sig oplødede for Fædrelandet og istemme, som Fuglene om Vaaren, den gamle, men hængende forstummede Højsang, — i disse Skjaldes Barm, siger jeg, kom unægtelig et Hjerter hjem til Fædrelandet og følte sig oplivet af den Aande,

